

NÄPPÄRIKOULU

**OPETUSSUUNNITELMA 2020
TAITEEN PERUSOPETUS
YLEINEN OPPIMÄÄRÄ**

1. Näppärikoulu	3
1.1. Toiminta-ajatus	3
1.2. Taiteen perusopetuksen yleiset tavoitteet	3
1.3. Näppärikoulun tavoitteet ja arvot	3
1.4. Toimintakulttuuri ja työtavat	5
1.5. Oppimiskäsitys	5
1.6. Saavutettavuus ja oppimisympäristö	5
1.7. Toiminnan jatkuva kehittäminen	5
2. Opintojen tavoitteet	6
2.1. Yhteisten opintojen tavoitteet	6
2.2. Teemaopintojen tavoitteet	7
3. Opetuksen rakenne ja laajuus	8
3.1. Opintokokonaisuudet, niiden sisällöt ja laskennalliset laajuudet	8
3.1.1. Yhteiset opinnot	9
3.1.2. Teemaopinnot	9
3.2. Oppimäärän yksilöllistäminen	10
4. Oppimisen arviointi	11
4.1. Arvioinnin kohteet ja välineet	11
5. Yleisiä käytänteitä	12
5.1. Oppilaaksi ottamisen periaatteet	12
5.2. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa	12
5.3. Todistus	12

1. Näppärikoulu

1.1. TOIMINTA-AJATUS

Näppärikoulu on taiteen perusopetusta antava oppilaitos, joka tarjoaa mahdollisuuden musiikin pitkäjänteiseen opiskeluun. Näppärikoulun ylläpitäjä on Kansanmusiikki-instituutti ry. Toiminnan keskuksena on Perhonjokilaakson alue. Näppärikoulun opintojen tavoitteena on laaja-alaisen ja kestävästi musiikkisuhteen luominen ja ylläpitäminen. Näppärikoulun toiminnan erityispainotuksia ovat paikallinen musiikkikulttuuri, elävän kulttuuriperinnön vaaliminen sekä oppiminen sosiaalisessa ympäristössä, jolloin yksityisopetuksen rinnalla tärkeässä roolissa on alueen perinteen mukaisesti ryhmämusisointi.

1.2. TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

Näppärikoulun opetuksen tavoitteet perustuvat lakiin taiteen perusopetuksesta (633/1998). Taiteen perusopetus on tavoitteellista, ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään taiteen avulla. Taiteen perusopetuksena tapahtuvassa musiikin opetuksessa pyritään luomaan edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiseen ja musiikin elinikäiseen harrastamiseen. Opintojen avulla oppilas oppii tunnistamaan musiikilliset vahvuutensa ja löytää omat tapansa ilmaista itseään.

1.3. NÄPPÄRIKOULUN TAVOITTEET JA ARVOT

Näppärikoulussa opetuksen päämääränä on rakentaa oppilaalle kestävä musiikkisuhde. Motivoinnilla ja kannustavalla ympäristöllä yhdistettynä soittotaidon kehittämiseen luovat vakaat perustat onnistumisille musiikin kentällä, omia musiikillisia juuriaan unohtamatta. Musiikin ja siihen liittyvien toimintojen monipuolinen hallinta toimii pohjana kestäväksi musiikkisuhteeksi niin harrastajana kuin ammattilaisena.

Näppärikoulun toiminta perustuu Näppäripedagogiikan tavoitteisiin ja arvoihin:

- **Tarjotaan kaikille halukkaille mahdollisuus harrastaa musiikkia**

Musiikin harrastamisella on kulttuurin tuntemuksen lisäksi useita hyväksi havaittuja sosiaalisia ja neurologisia ulottuvuuksia. Laaja harrastajapohja palvelee koko musiikkikenttää kasvattaen ja työllistäen myös ammatillaisia.

- **Palautetaan soittaminen luonnolliseksi osaksi arkea**

Näppäripedagogiikka pohjaa kaustislaiseen pelimanniperinteeseen sekä alueella vallitsevaan elävään musiikkikulttuuriin, jossa soittaminen on poikkeuksellisen vahvasti läsnä myös arjessa. Pelimanniperinne ja taidemusiikki kulkevat rinnakkain sulassa sovussa. Näppäritoiminnalla pyritään luomaan musiikin harrastamiselle aikaamme sopivia konteksteja.

- **Ohjataan kaikenikäiset ja -tasoiset soittajat musisoimaan yhdessä**

Näppäripedagogiikan keskeinen periaate on, että oppilaan omat, yksilölliset oppimisedellytykset huomioidaan opetuksessa. Tähän periaatteeseen nojaten luodaan Näppäripedagogiikan avulla pelimanniperinteessä jo vuosisatoja vallinnut oppimisympäristö, jossa ammatillaiset ja amatöörit sekä nuoret ja vanhat oppivat toisiltaan. Tämä asetelma syventää vuorovaikutteista näkökulmaa musiikkiin ja sen harrastamiseen sekä vahvistaa musiikin sosiaalista funktiota.

- **Säilytetään perinne elävänä ottamalla se osaksi oppisisältöjä**

Musiikin monimuotoisuus vaatii säilyäkseen erityistä huolenpitoa. Paikalliset perinnepiirteet ovat edelleen olennaisinta ydintä, mikäli haluamme musiikkielämältämme väriä, laaja-alaisuutta ja kiinnostavuutta. Näppäripedagogiikassa paikallishistoriallinen lähestymistapa on mukana opintopolun alusta alkaen.

- **Edistetään rajatonta ja ajatonta musiikkikasvatusta**

Oman kulttuurin ja kulttuuriperinnön tuntemus ja arvostus auttaa myös ymmärtämään muita kulttuureja. Näppäripedagogiikka itsessään on rakentunut vuosisatoja vanhan pelimanniperinteen pohjalle, mutta sen ajatusmaailma on sovellettavissa myös muihin kulttuureihin. Näppäritoiminnassa yhteistyö muiden maiden samanhenkisten lasten ja nuorten ryhmien kanssa on aina ollut vahvaa. Tämä avartaa oppilaiden suhtautumista muihin kulttuureihin, ihmisiin ja musiikkiin. Näppäritraditioon kuuluu toimintamuoto, jossa kaikki myös laulavat. Tähän sisältyvät olennaisena osana myös lapsille ja nuorille sävelletyt Näppärilaulut, jotka viihdyttävästi yleissivistävien lyriikoiden avulla pyrkivät osaltaan lisäämään yhteiskunnan ymmärrystä ja historian tietämystä. Toiminta sisältää myös eri taiteenalojen välistä vuorovaikutusta, jolloin painotuksista vahvimpana on alueella paljon harrastettu tanssi.

1.4. TOIMINTAKULTTUURI JA TYÖTAVAT

Näppärikoulun toimintakulttuuri pohjautuu käsitykselle musiikista yhteisöllisenä ja kulttuurisena voimavarana, joka auttaa oppilaita vahvistamaan sekä persoonallista että sosiaalista identiteettiään. Koulun toiminnassa painotetaan avoimuutta, hyväksyntää, joustavuutta ja osallistavuutta. Yksityistuntien lisäksi keskeinen osa opintoja on eri ikäisten ja tasoisten oppilaiden yhteismusisointi, jonka toteutuksessa hyödynnetään itse tuotettua oppilaiden tasoon mukautettua oppimateriaalia.

1.5. OPPIMISKÄSITYS

Keskeinen työtapana Näppärikoulussa on käytännönläheinen oppiminen: opittuja taitoja rohkaistaan soveltamaan käytännössä koko oppimisprosessin ajan. Tärkeässä roolissa on myös Näppäripedagogiikkaan perustuva vertaisoppiminen: iästä ja tasosta riippumaton yhdessä tekeminen on sekä mielekästä, että motivoivaa. Sinnikästä työntekoa seuraava onnistumisen kokemus on olennainen osa paitsi oppimisprosessia, myös oppilaan itsetunnon ja minäkuvan kehitystä.

1.6. SAAVUTETTAVUUS JA OPPIMISYMPÄRISTÖ

Näppärikoulussa panostetaan saavutettavuuteen monella eri tavalla. Päämääränä on antaa mahdollisuus kokea musiikin oppimisen ja onnistumisen ilo mahdollisimman monelle. Opetustilanteet pyritään rakentamaan sellaisiksi, että onnistumisen kokemukset ovat mahdollisia erilaisille oppijoille taitotasosta riippumatta. Oppimisympäristö rakennetaan tukemaan opintopolun toteutumista asianmukaisin tiloin ja varustein. Näppärikouluun ei järjestetä pääsykokeita, vaan mukaan pääsee ilmoittautumisjärjestyksessä. Opetuksen saavutettavuutta parannetaan myös järjestämällä opetusta yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa. Oppilasmaksut pyritään pitämään mahdollisimman alhaisena taloudellisen kynnyksen välttämiseksi.

1.7. TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

Näppäriopisto kehittää toimintaansa arvojensa pohjalta jatkuvasti tavoitteenaan eettisesti ja kulttuurisesti kestävät toimintatavat. Kehitystyössä huomioidaan sekä oppilaiden, että henkilökunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.

2. Opintojen tavoitteet

Opintojen tavoitteet perustuvat seuraaville taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteissa määritellyille osa-alueille; soittaminen ja laulaminen, esittäminen ja ilmaiseminen, kuunteleminen ja hahmottaminen sekä taiteidenvälinen oppiminen.

2.1. YHTEISTEN OPINTOJEN TAVOITTEET

Soittaminen ja laulaminen

Ohjataan oppilasta oppimaan instrumentin hallintaa sekä yhteismusisointitaitoja hyvä soiton ergonomia huomioiden. Ohjataan oppilasta järkevään ja säännölliseen harjoitteluun sekä oman oppimisensa arviointiin. Autetaan oppilasta asettamaan itselleen sopivia tavoitteita korostaen, että tavoitteellisuus palvelee nimenomaan oppilasta itseään. Ohjataan oppilasta musiikin merkitsemistapojen ymmärtämiseen ja lukemiseen.

Esittäminen ja ilmaiseminen

Kannustetaan oppilasta löytämään itselleen sopiva tapa tehdä musiikkia ja ilmaista itseään. Rohkaistaan oppilasta käyttämään taitojaan monipuolisesti erilaisissa tilanteissa. Kannustetaan oppilasta harjoittelemaan esiintymistä sekä yksin että ryhmässä alusta alkaen. Ohjataan oppilasta omaehtoiseen ilmaisuun rohkaisemalla omien musiikillisten ideoiden ja ratkaisujen tuottamiseen.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Ohjataan oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan sekä mukautumaan ryhmään. Ohjataan oppilasta omaksuma eri musiikinlajeille ominaisia tyylejä ja rakenteita sekä korvakuulolta että nuoteista soittaen. Kannustetaan oppilasta aktiiviseksi ja avarakatseiseksi

musiikinkuluttajaksi sekä kartutetaan musiikinhistorian, eri musiikkikulttuurien ja paikallisperinteen tuntemusta. Ohjataan oppilasta havainnoimaan myös muiden oppilaiden musisointia.

Taiteidenvälinen osaaminen

Tarjotaan oppilaille tilaisuuksia muihin taiteenaloihin ja niiden ilmaisukeinoihin tutustumiseen. Näppärikoulussa painotetaan musiikin luontevaa yhteyttä muihin taiteenaloihin kuten alueen vahvaan kansantanssiperinteeseen.

2.2. TEEMAOPINTOJEN TAVOITTEET

Soittaminen ja laulaminen

Ohjataan oppilasta kehittämään instrumenttinsa hallintaa sekä kehittämään rooliaan yhteismusisoinnissa oman kiinnostuksensa mukaisesti. Ohjataan oppilasta järkevään harjoitteluun sekä taitojensa vahvistamiseen. Rohkaistaan oppilasta käyttämään musiikin hahmottamistaitoja omassa musisoinnissaan. Ohjataan turvallisiin (mm. kuulonsuojelu) ja ergonomisiin työskentelytapoihin musiikin parissa.

Esittäminen ja ilmaiseminen

Kannustetaan oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan erilaisissa yhteyksissä, yksin ja ryhmissä. Ohjataan oppilasta elävöittämään musiikillista ilmaisuaan. Rohkaistaan oppilasta hyödyntämään ja laajentamaan osaamistaan improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Ohjataan oppilasta kehittämään oman musisointinsa kuuntelua sekä tarkkailemaan musisointiaan osana musiikillista kokonaisuutta. Kannustetaan oppilasta syventämään musiikkikäsitystään sekä laajentamaan musiikinhistorian, eri musiikkikulttuurien ja paikallisperinteen tuntemusta. Kannustetaan oppilasta kehittämään musiikin sekä erityisesti sen eri tyylipiirteiden kuulonvaraista hahmottamista. Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja ennakkoluulottomaksi musiikin kuuntelijaksi.

Taiteidenvälinen osaaminen

Kannustetaan oppilasta laajentamaan ymmärtämystään muista taiteenaloista ja niiden ilmaisukeinoista. Kannustetaan oppilasta hyödyntämään osaamistaan yhteistyössä eri taiteenalojen kanssa.

3. Opetuksen rakenne ja laajuus

3.1. OPINTOKOKONAISUUDET, NIIDEN SISÄLLÖT JA LASKENNALLISET LAAJUUDET

Näppärikoulun opintokokonaisuudet koostuvat soitinopinnoista, ryhmämusisoinnista, musiikin hahmotusaineista (Muha) sekä vapaavalintaisista opinnoista. Soitinopinnot ja ryhmämusisointi painottuvat instrumentin hallintaan, esittämisen ja ilmaisemisen taitoihin sekä oppimaan oppimiseen ja harjoitteluun. Musiikin hahmotusaineissa keskitytään musiikin ymmärtämiseen musiikkia kuunnellen, musiikin teoriaan ja historiaan tutustuen. Esiintymistä harjoitellaan turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä. Kaikissa opintokokonaisuuksissa noudatetaan käytännönläheisyyden periaatetta, tavoitealueiden tukiessa toisiaan jatkuvasti käytännön tasolla: musiikin hahmotamiseen sekä esiintymiseen tarvittavia taitoja opetellaan jatkuvasti myös osana soitinopintoja sekä ryhmämusisointia.

Näppärikoulun taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laajuus on 500 tuntia ja opetustunnin laskennallinen laajuus 45 minuuttia.

Näppärikoulun taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opintojen rakenne						
Yhteiset opinnot						Yht.
StarttiNäppärit 130 t	1. vuosi	Soitinopinnot 20t	Yhteismusisointi 40t	Musiikin hahmot- taminen 3t	Esiintyminen 2t	65t
	2. vuosi	Soitinopinnot 20t	Yhteismusisointi 40t	Musiikin hahmot- taminen 3t	Esiintyminen 2t	65t
SpurttiNäppärit 170t	3. vuosi	Soitinopinnot 20t	Yhteismusisointi 60t	Musiikin hahmot- taminen 3t	Esiintyminen 2t	85t
	4. vuosi	Soitinopinnot 20t	Yhteismusisointi 60t	Musiikin hahmot- taminen 3t	Esiintyminen 2t	85t
Teemaopinnot						
KiriNäppärit 200t	5. vuosi	Soitinopinnot 30t	Yhteismusisointi 40t	Musiikin hahmot- taminen 10t	Vapaasti valitta- vat opinnot 20t	100t
	6. vuosi	Soitinopinnot 30t	Yhteismusisointi 40t	Musiikin hahmot- taminen 10t	Vapaasti valitta- vat opinnot 20t	100t

3.1.1. YHTEISET OPINNOT

StarttiNäppärit

Soitinopinnot

Viikottaisilla yksityistunneilla opitaan instrumentin hallinnan alkeita, sekä musiikin hahmottamisessa ja esiintymisessä tarvittavia taitoja oppilaan omista lähtökohdista edeten.

Yhteismusisointi

Säännöllisissä Näppäriyhmän harjoituksissa sovelletaan soitinopinnoissa opittuja taitoja ja opitaan yhteismusisoinnin alkeita kannustavassa ympäristössä.

Musiikin hahmottaminen

Musiikin hahmottamisen alkeita opetellaan soitinopintojen ja ryhmämusisoinnin lisäksi omissa teematyöpajoissaan.

Esiintymiset

Harjoitellaan esiintymistaitoja niin yksin kuin pienryhmissäkin turvallisessa ilmapiirissä pienistä onnistumisista iloiten.

SpurttiNäppärit

Soitinopinnot

Viikottaisilla yksityistunneilla kehitetään instrumentin hallintaa, sekä musiikin hahmottamisessa ja esiintymisessä tarvittavia taitoja.

Yhteismusisointi

Säännöllisissä Näppäriyhmän harjoituksissa kehitetään yhteismusisointitaitoja kannustavassa ympäristössä. Opitaan yhteismusisoinnin eri rooleja, ryhmään mukautumista ja eri musiikki- ja soittotyöliien omaksumista.

Musiikin hahmottaminen

Musiikin hahmottamista opetellaan soitinopintojen ja ryhmämusisoinnin lisäksi omissa teematyöpajoissaan. Laajennetaan musiikinhistorian ja eri musiikkikulttuurien sekä paikallisen musiikkiperinteen tuntemusta.

Esiintymiset

Harjoitellaan esiintymistaitoja niin yksin kuin pienryhmissäkin. Opetellaan kuuntelemaan muiden soittoa sekä antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta.

3.1.2. TEEMAOPINNOT

KiriNäppärit

Soitinopinnot

Viikottaisilla yksityistunneilla kehitetään instrumentin hallintaa sekä musiikin hahmottamisessa ja esiintymisessä tarvittavia taitoja. Vahvistetaan taitoja ja opitaan pyrkimään asetettuihin tavoitteisiin järkevän ja ergonomisen itsenäisen harjoittelun avulla. Rohkaistaan

improvisointiin sekä yhä laajempaan ilmaisuun ja värikkääseen, persoonalliseen soittoon.

Yhteismusisointi

Opitaan yhteismusisoinnin eri rooleja ja vastuun kantoa asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta osana Näppäriryhmää. Syvennetään musiikin hahmottamistaitoja käytännössä.

Musiikin hahmottaminen

Musiikin hahmottamistaitoja syvennetään soitin- ja yhteismusisointiopintojen lisäksi erillisissä työpajoissa sekä tapahtumissa hyödyntäen lähialueen kulttuuritarjontaa.

Vapaavalintaiset aineet

Vapaavalintaisten aineiden avulla oppilas voi painottaa opintojaan omien mielenkiinnon kohteiden mukaisesti. Teemaopintoihin edenneet oppilaat musisoivat viikottaisen Näppäriryhmän lisäksi myös omissa ryhmissään, joissa on mahdollista tehdä yhteistyötä myös muiden taiteenalojen kanssa. Esiintymistaitoja kehitetään oppilaalle luontevassa ympäristössä.

3.2. OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Näppäripedagogiikan arvojen mukaan rakennettu yksilöllinen opintopolku käydään läpi opettajien tukemana ja yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa oppilaan lähtökohdat huomioiden. Opintopolku on jaettu vuosittaisiin opintokokonaisuuksiin joiden tuntimääriä voidaan muokata oppilaan yksilöllisten tarpeiden mukaan kuitenkin siten, että vaadittava yhteisten opintojen tuntimäärä täyttyy ennen teemaopintoihin siirtymistä. Ovi pidetään auki niin elinikäiselle harrastamiselle kuin ammattiin tähtääviin opintoihin.

4. Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnissa keskitytään jatkuvan palautteen antamiseen sekä itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin kehittämiseen. Arviointiprosessissa pyritään ohjaamaan oppilasta asettamaan omia tavoitteitaan ja pääsemään niihin. Arvioinnin avulla opinnoissa edetään oppilaan itsetuntoa ja hyvän minäkuvan rakentumista tukien.

4.1. ARVIOINNIN KOHTEET JA VÄLINEET

Sekä yhteisten että teemaopintojen arvioinnissa huomioidaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän neljä tavoitealuetta: soittaminen ja laulaminen, esittäminen ja ilmaiseminen, kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen sekä taiteidenvälinen osaaminen. Arvioinnin ensisijaisena kohteena on oppimismisprosessi kokonaisuudessaan ja arvioinnissa keskitytään oppimisen ymmärtämiseen vuorovaikutuksessa oppilaan kanssa. Näin myös opettaja saa samalla tietoa siitä, miten opintoja tulisi suunnata. Arvioinnin sekä opintojen seuraamisen apuna käytetään oppilaan ja opettajan yhdessä laatimaa tavoitekarttaa. Arviointi on motivoivaa sekä kannustavaa ja tukee oppilasta pääsemään tavoitteisiinsa. Arvioinnin keskeisiä työvälineitä ovat itsearviointi sekä vertaisarviointitaitojen kehittäminen.

5. Yleisiä käytänteitä

5.1. OPPILAAKSI OTTAMISEN PERIAATTEET

Opetus on kaikille avointa. Pääsykokeita ei järjestetä, vaan opiskelijat hyväksytään ilmoittautumisjärjestyksessä.

5.2. YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Näppäriopistossa toimitaan yhteistyössä oppilaan, opettajan ja huoltajan kanssa, jolloin pystytään luomaan oppilaalle sopivia välitavoitteita ja etenemään niiden mukaisesti. Huoltajaa kannustetaan osallistumaan opintoihin kuuntelemalla, mahdollisuuksien mukaan auttamalla kotiharjoittelussa ja sen rutiinien löytymisessä sekä myös itse musisointiin osallistumalla.

Opintokokonaisuuksia voidaan toteuttaa yhteistyössä muun muassa Perhonjokilaakson kansalaisopiston, Kaustisen musiikkilukion, Keski-Pohjanmaan konservatorion, Kaustisen Näppärit ry:n, Pro Kaustinen ry:n (Kaustisen kansanmusiikkijuhlat), Kaustisen kamarimusiikkiviikon, Kansanmusiikki-instituutin, Kaustisen nuorisoseuran sekä Kaustisen pelimanniyhdistyksen kanssa.

5.3. TODISTUS

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot.